

Nr 69.

Av herr **Rosén**, angående pension åt förre volontären Karl Anton Arvid Olsson från Umeå landsförsamling.

I en den 29 oktober 1913 daterad skrivelse anhöll förre volontären Karl Anton Arvid Olsson hos chefen för kungl. Norrlands dragonregemente om understöd, enär han under sin anställning vid regementet blivit slagen av en häst, varav följt sjukdom och nedsatt arbetsförmåga. Med anledning härav hölls krigsrätt för frågans utredning, och framgick därvid

att Olsson vid ett tillfälle år 1903 under tjänstgöring blivit »sparkad av en häst över ansiktet, så att han sanslös måste föras till sjukhuset»,

att han enligt regementets sjukjournal varit sjukskriven 23—28 maj 1903 för kontusion, 1—20 juni 1903 för sår och 15 augusti 1903—17 februari 1904 för varbildning i mellanöra, då han även undergick operation, samt 18—24 mars 1904,

att han 24 mars 1904 erhöll avsked från krigstjänsten på grund av kronisk öronsjukdom och

att, enligt ett av regementsläkaren Trafvenfelt den 24 oktober 1913 utfärdat intyg, »den huvudvärk lokaliserad till vänstra örontrakten samt över pannan, varav Olsson enligt uppgift lider, sannolikt är beroende på den öronsjukdom, för vilken han under sin vistelse vid regementet opererats».

På uppmaning av regementschefen översände Olsson krigsrättens protokoll till riksförsäkringsanstalten jämte en den 17 mars 1914 daterad ansökan om ersättning. I denna ansökan anförde Olsson, att framställning om ersättning visserligen skall göras inom två år efter det skadan yppats, men då han i det längsta hoppats att det onda skulle vara av övergående art, hade han ej velat göra dylik framställning. I stället för att avtaga har emellertid värken — säger Olsson i sin ansökan — i hög grad tilltagit.

I skrivelse den 21 mars 1914 meddelade riksförsäkringsanstalten, att kungl. förordningen den 18 juni 1909 icke vore tillämplig i förevarande fall, då skadan åsankats redan 1903, varför riksförsäkringsanstalten icke ägde meddela beslut i ärendet. Riksförsäkringsanstalten överlämnade emellertid handlingarna till kungl. arméförvaltningen för den åtgärd, vartill dessamma kunde föranleda.

Kungl. arméförvaltningen har den 7 juli 1914 i skrivelse till chefen för kungl. Norrlands dragonregemente meddelat, att arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, enär av handlingarna icke framgår att den värk i huvudet, varav Olsson säger sig lida vid utförandet av tungt arbete, orsakats av ifrågavarande olycksfall under militärtjänstgöringen, icke funnit skäl hos Kungl. Maj:t göra framställning om ersättning till Olsson.

Ostridigt är emellertid, att Olsson icke kunnat vinna anställning vid regementet utan att vara fullt frisk, att han den 23 maj 1903 under tjänstgöring blivit skadad, att han den 24 mars 1904 erhållit avsked på grund av kronisk öronsjukdom, att han under den tid av 10 månader, som förflöt mellan dagen för olyckshändelsen och dagen för avskedet, icke tjänstgjorde mer än 85 dagar och att den värk, varav han lider, enligt nuvarande regementsläkarens intyg sannolikt härleder sig från den år 1903 erhållna skadan. Denna bevisning synes vara tillräcklig för att motivera en framställning om understöd åt honom.

Av krigsrättens protokoll framgår, att Olsson är ägare av hemmanet $\frac{1}{32}$ mtl. nr 1 Grubbe i Umeå socken, taxerat till 1,700 kronor, på vilket han hade en skuld å 2,000 kronor. Han har sedermera nödgats gå ifrån sitt hemman och äger numera ingen fastighet, såsom framgår av ett av ordföranden i Umeå landsförsamlings kommunalnämnd Joh. Pettersson den 12 januari 1916 utfärdat intyg, vars riktighet vitsordats av kyrkoherden i församlingen Olof Ahnlund. Då Olsson enligt samma intyg och frejdbetyg har hustru och fyra minderåriga barn att försörja, då han »befinner sig i mycket svaga ekonomiska omständigheter» och då hans arbetsförmåga varit nedsatt sedan år 1903, får jag härmed hemställa,

att riksdagen ville tilldela förre volontären Karl Anton Arvid Olsson från Umeå landsförsamling en årlig pension av tvåhundra kronor.

Stockholm den 27 januari 1916.

Gustav Rosén.

Avskrifter.

Bilagor.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med kungl. Norrlands dragonregementets krigsrätt i Umeå den 17 december 1913.

§ 42.

Då krigsrätten nu sammanträdde för att verkställa utredning om ersättning för skada i tjänsten, som förre volontären nr 62/5 Olsson skulle hava ådragit sig, inställde Olsson sig personligen samt såsom åklagare regementsväbeln H. O. Eriksson.

Olsson hade påkallat krigsrätt genom en så lydande skrivelse:

»Till chefen för kungl. Norrlands dragonregemente.

Härmed får jag vördsamt anhålla om hjälp för den sjukdom, som jag erhöll under min anställning i kronans tjänst, då jag blev slagen utav en häst och varav jag fortfarande lider, så jag kan ej arbeta i något tungt arbete och därpå går det icke att reda sig, då jag har familj. Sergeanten Sundström var med när olyckan inträffade.

Grubbe den 29 oktober 1913.

Karl Olsson.»

Olsson uppgav, att hans fullständiga namn vore Karl Anton Arvid och att han vore född den 26 september 1882. Vid regementet tog han värvning den 1 november 1902 och kvarstod i tjänst till den 24 mars 1904, då han till följe av skada ådragen under tjänstgöring erhöll avsked. Han gifte sig sedan och har i äktenskapet tre barn. Han är ägare av hemmanet $\frac{1}{32}$ mantal nr 1 Grubbe i Umeå socken, taxerat till 1,700 kronor, men har å detsamma en skuld av 2,000 kronor och har tillika andra skulder.

Om den olyckshändelse han under sin tjänstetid råkade i, uppgav Olsson: Pingstdagsmorgonen 1903 hade rykt ägt rum ute i en löpgård. Då hästarna skulle föras in, slet sig en häst från första troppen och dunkade genom löpgården. Olssons häst blev då orolig och ville slita sig lös samt reste sig först på bakbenen, men lyckades han få in hästen, vilken dock omedelbart sprang fram, därvid tygeln blev för lång. Hästen slog så upp och träffade Olsson i ansiktet, så att han svimmade och måste föras till sjukhuset. Under skilda tider var han sedan sjukskriven å sjukhuset och för övrigt i kvarter. För utbildning i huvudet undergick han operation å länslasarettet den 22 oktober 1903, vilken operation förrättades av dåvarande lasarettsläkaren H. Rödén.

Av skadan lider han fortfarande men, i det han ej kan sysselsätta sig med tungt arbete, när då inställer sig svår värk i vänstra delen av huvudet. Han har ej förr velat anmäla sig till erhållande av understöd, då han hoppats bli fullt arbetsför, men har värken i stället för att avtaga snarare blivit svårare.

Härefter föredrogos följande till krigsrätten överlämnade läkareintyg:

»Avskrift. Att volontären vid kungl. Norrlands dragonregementes 5 skvadron nr 62 K. Olsson vid i dag företagen undersökning befunnits lida av Otit. chron. perforat., på grund varav han är till krigstjänst oduglig, intygas härmed på heder och samvete.

Umeå den 22 mars 1904.

N. Brinke.
Bataljonsläkare.

Likheten med originalet betygar. Umeå den 9 september 1913.

L. Trafvenfelt.
Regementsläkare.»

»Att volontären Karl Olsson under tiden den 21 oktober—4 november 1903 vårdats å Västerbottens södra lasarett för Osteit. chron. proc. mast. sin. Behandlad med uppmejsling den 22/10, utskrevs frisk. Intygar Umeå den 16 oktober 1913.

Torsten Silverstolpe.
t. f. Lasarettunderläkare.»

»F. d. Volontären vid K. Norrlands dragonregemente nr 62/5 Olsson, Karl Anton Arvid har enligt regementets sjukjournal varit sjukskriven:

1903 maj 23—maj 28 för kontusion,

1903 juni 1—juni 20 för sår (vulnus),

1903 augusti 15—1904 februari 17 för varbildning i mellanöra och värtutskott, varför Olsson enligt härvarande lasarettjournal varit där intagen 1903 oktober 21—november 4 och därstädes opererats i vänstra örat för nämnda sjukdom,

1904 mars 18—mars 24 för öronkatarr.

Olsson erhöll avsked från krigstjänsten den 24 mars 1904 på grund av kronisk öronsjukdom (otit. chron. perf.).

På grund av ovanstående får jag avgiva det utlåtandet, att den huvudvärk lokaliserad till vänstra örontrakten samt över pannan, varav Olsson enligt uppgift lider, sannolikt är beroende på den öronsjukdom, för vilken han under sin vistelse vid regementet opererats, vilket allt härmed på heder och samvete intygas.

Umeå den 24 oktober 1913.

L. Trafvenfelt.
Regementsläkare.»

Olsson anhöll nu att upplysningsvis få höra sergeanten Johan Sundström och smeden förre volontären Johan Jansson från Grubbe, vilka företrädde samt uppmanades, sedan de befunnits ojävige, att noga hålla sig till sanningen, varefter de vid skilda förhör berättade:

1) *Sundström*: Olsson blev en gång sparkad av en häst över ansiktet så att han sanslös måste föras till sjukhuset. Detta inträffade en vårdagsmorgon efter det rykt ägt rum ute och, som Sundström ville minnas, ett av de första åren regementet var förlagt till Umeå och det år dåvarande ryttmästaren Dubois hade rekrytskolan, vid vilken Olsson tjänstgjorde. Huruvida Olsson hade gjort sig skyldig till någon oförsiktighet, kunde Sundström ej säga, ej heller på vad sätt olyckan inträffade. Ej heller kunde han erinra sig huruvida Jansson samtidigt var å rekrytskolan.

2) *Jansson*: Pingstdagsmorgonen år 1903 hade regementets rekrytskola, vid vilken *Jansson* då var kommenderad, haft rykt ute i en löpgård. Då hästarne skulle föras in, såg *Jansson* huru *Olssons* häst slog upp och träffade *Olsson* i ansiktet, så att *Olsson* föll omkull och måste i sanslöst tillstånd föras till sjukhuset. Om *Olsson* haft för långt grimskafv eller hästen slitit sig lös eller *Olsson* varit oförsiktig, hade *Jansson* däremot icke kunnat iakttaga.

Berättelserna upprepades och vidkändes.

Såväl åklagaren som *Olsson* hänsköt härefter ärendet till krigsrättens utlåtande.

Efter enskild överläggning avsade krigsrätten följande

Beslut

Krigsrätten aktar nödigt få utrönt, huruvida den skada, som vid olyckstillfället tillskyndades *Olsson*, varit orsaken till den sjukdom, för vilken *Olsson* sedermera undergått operation, och uppskjuter för sådan orsak ärendet att ånyo förekomma å dag som framdeles bestämmes, och skall utlåtande i ärendet genom regementsexpeditionens försorg inskaffas från vederbörande läkare.

Som ovan

På krigsrättens vägnar:

G. Åhrling.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med kungl. Norrlands dragonregementets krigsrätt i Umeå den 28 januari 1914.

§ 2.

S. D. Då nu till fortsatt handläggning företogs ett från sammanträde den 17 december 1913 uppskjutet ärende rörande undersökning av skada, som förre volontären nr 62/5 *Karl Anton Arvid Olsson* skulle hava ådragit sig under sin tjänstgöring vid regementet, inställde sig såväl åklagaren, regementsväbeln *H. O. Eriksson*, som *Olsson* personligen.

Protokollet från förra sammanträdet upplästes och lämnades utan anmärkning.

Genom regementsexpeditionen hade utlåtande rörande sambandet mellan den skada, som *Olsson* vid angivna olycksfallet ådragit sig, och den sjukdom, för vilken han sedermera å länets lasarett opererats, infordrats från tjänstgörande lasarettsläkaren, och hade från denne inkommit följande utlåtande:

Till kungl. Norrlands dragonregementets regementsexpedition.

Med anledning av eder skrivelse av den 5 januari 1914 får jag meddela följande: Angående *Karl Olsson*, vilken vårdades å härvarande lasarett från den 21 oktober t. o. m. den 4 november 1903, finnes å lasarettsjournalen antecknat:

»Har ända sedan i våras haft värk i vänster öra och markerar ömhet i över

proc. mastoid. Ingen flytning och ingen feber. Hör klocka på ett par cm. Trumhinnan något indragen. Hjärta, lungor: 0.

22.10. Uppmejsling. I övre delen av proc. mastoid. synes ett ärr i benet. Periastiet svårt att lossa. Cellulce mast. stora, inga granulationer.

Benet ovanligt sprött och torrt.

4.11. Utskrives nästan läkt.»

Umeå den 8 januari 1914.

G. von Holst.

t. f. lasarettsläkare.

Olsson anhöll, enär av detta utlåtande icke framginge, huruvida den vid olycksfallet ådragna skadan orsakat den sjukdom, för vilken han opererats, om uppskov för att om möjligt genom yttrande från den, som verkställt operationen eller annan läkare, styrka detta.

Åklagaren förklarade sig icke hava något att häremot erinra.

Härefter avsåde krigsrätten följande

Beslut.

Med bifall till Olssons anhållan uppskjuter krigsrätten vidare undersökning till dag, som kommer att bestämmas efter det Olsson till regementsexpeditionen avlämnat det läkareutlåtande, varav han vill sig begagna.

Som ovan

På krigsrättens vägnar:

G. Åhrling.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med kungl. Norrlands dragonregementets krigsrätt i Umeå den 12 februari 1914.

§ 4.

Då krigsrätten nu på förnyad framställning av förre volontären Karl Arvid Anton Olsson sammanträdde för fortsatt undersökning om skada, Olsson skulle hava ådragit sig under tjänstgöring vid regementet, inställde sig såväl åklagaren, regementsväbeln H. O. Eriksson, som Olsson personligen.

Protokollet för förra rättegångstillfället upplästes och lämnades utan anmärkning.

Olsson uppgav härefter, att han personligen besökt lasarettsläkaren doktor Rödén, vilken verkställt operationen samt att denne förklarar, att något vidare intyg icke vore erforderligt, enär av de handlingar, som redan vore företedda, skulle framgå att skadan orsakat den sjukdom, för vilken Olsson blivit opererad. Med anledning härav hade Olsson icke vidare att anföra än att han yrkade att bliva tillerkänd underhåll för nedsatt arbetsförmåga.

Åklagaren hade ej heller vidare att anföra.
Härefter tillkännagav krigsrätten, att protokoll över vad i ärendet förekommit skulle Olsson meddelas.

Som ovan.

På krigsrättens vägnar:

G. Åhrling.

Till F. d. volontären Karl Anton Arvid Olsson.

Grubbe, Umeå.

Uti skrivelse den 17 mars 1914 har ni anhållit om utbekommande av ersättning i anledning av kroppsskada, som ni ådragit eder under eder militärtjänstgöring.

Som berörda skada åsamkats eder redan under år 1903 är den i ansökningen åberopade kungl. förordningen av den 18 juni 1909, vilken trädde i kraft den 1 januari 1910, icke tillämplig i förevarande fall. Riksförsäkringsanstalten äger på grund därav icke meddela beslut i ärendet.

Riksförsäkringsanstalten har emellertid överlämnat ansökningen till kungl. arméförvaltningen för den åtgärd, vartill förvaltningen möjligen kan finna densamma böra föranleda.

Stockholm den 21 mars 1914.

På riksförsäkringsanstaltens vägnar.

Ivar Tengstrand.

Till chefen för kungl. Norrlands dragonregemente.

Uti skrivelse den 17 mars 1914 till riksförsäkringsanstalten har före volontären vid regementet K. A. A. Olsson, som under tjänstgöring år 1903 blivit sparkad i huvudet av en häst och, enligt eget förmenande, såsom följd härav lede av svår värk i huvudet vid utförande av tungt arbete, anhållit om ersättning för den kroppsskada, som sålunda skulle ådragits honom i tjänsten.

Då riksförsäkringsanstalten icke ägde att pröva ifrågavarande ersättningsanspråk, har anstalten överlämnat ärendet till arméförvaltningens civila departements prövning.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, som gemensamt förehaft detta ärende, hava emellertid, enär av handlingarna icke framgår, att den värk i i huvudet, varav Olsson säger sig lida vid utförande av tungt arbete, orsakats av ifrågavarande olycksfall under militärtjänstgöringen, icke funnit skäl hos Kungl. Maj:t göra framställning om ersättning till Olsson, varom sökanden torde genom eder försorg underrättas. Stockholm den 7 juli 1914.

F. BERGENHOLTZ. B. BOALT.

Gustaf von Schwerin.

Angående förre volontären K. A. A. Olssons ansökning om viss ersättning:

Vidimeras

ex officio
Paul Thyberg.
 Regementsintendent.

FREJDBETYG.

1. Att arbetaren Karl Anton Arvid Olsson i Österteg
2. född den 26 september år 1882 (åttiotvå)
3. åtnjuter medborgerligt förtroende och tillhör denna
4. församling jämte hustru och fyra minderåriga barn
5. betygar Umeå landsförsamling i Västerbottens län
6. den 12 januari 1916.

Olof Ahnlund.
 Kyrkoherde.

(Stämpel)

Att arbetaren Karl Anton Arvid Olsson, från Östertegs by av denna församling, som numera icke äger någon fastighet eller kapital, har hustru och (4) fyra minderåriga barn att försörja samt befinner sig i mycket svaga ekonomiska omständigheter, att Olsson sedan år 1903 på grund av sjukdom haft och fortfarande har nedsatt arbetsförmåga, och icke kan, på grund därav, utföra tungt arbete, intygas

Umeå landsförsamling den 12 januari 1916,

Joh. Pettersson.
 Ordf. i Komm.-nämnden.

Riktigheten av förestående uppgifter intygas av

Olof Ahnlund.
 Kyrkoherde.

Rätt avskrivet intygas:

K. Eliason.

Ax. Adolfson.